

В. М. Єрмолова

10 УРОКІВ із П'ЕРОМ де КУБЕРТЕНОМ

Київ 2015

ББК 75.4(0)90г7.2

УДК 796.032.2

Є 74

Схвалено комісією з фізичної культури Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист від 21.03.2014 № 14.1/12-Г-436, протокол № 1 від 17.03.2014)

Видання Національного олімпійського комітету України

Єрмолова В.М. 10 уроків із П'єром де Кубертеном : метод. посіб. / В. М. Єрмолова. – К., 2015. – 236 с.

В основу змісту методичного посібника покладено твір П'єра де Кубертена «Ода спорту». Подано практичний матеріал з олімпійської освіти для використання у навчально-виховному процесі загальноосвітніх навчальних закладів.

Для вчителів, педагогічних працівників таборів відпочинку, студентів спортивних і педагогічних вищих навчальних закладів.

ББК 75.4(0)90г7.2

УДК 796.032.2

Є 74

© Національний олімпійський комітет України, 2015

© Олімпійська академія України, 2015

© В. М. Єрмолова, 2015

Наприкінці XX – на початку XXI ст. в системі освіти багато уваги приділяється гуманістичному вихованню дітей та учнівської молоді, мета якого близька за своєю сутністю до мети олімпійської освіти.

Пояснюючи сутність відновлення Олімпійських ігор, П'єр де Кубертен – ініціатор відродження сучасних Олімпійських ігор – зазначав: «Наша мета – відродити інститут, що перебуває в цілковитому забутті багатьох віків. Значення спорту зростає з кожним роком. Його роль у сучасному світі так само значна, якою була за часів античності. Народжуються види спорту з новими характеристиками, вони інтернаціональні й демократичні, а отже, відповідають ідеалам і потребам нашого часу». Водночас він застерігав: «...за наших днів, як і в минулому, їх вплив може бути і позитивним, і негативним, що залежить від їх використання та напрямів розвитку. Спорт може збуджувати як найблагородніші, так і найбільш упосліджені почуття. Він може розвивати безкорисливість і зажерливість, може бути великодушним і зрадливим, мужнім і відразливим. Урешті, він може використовуватися для зміцнення миру, або для приготувань до війни». Він вважав, що «високі почуття, прагнення до безкорисливості й великодушності, дух лицарства, сильна енергія і мир є чільними потребами сучасних демократичних держав...» [12].

Ідеали, які були в основі атлетики Стародавньої Греції, а саме, синтез розумової та фізичної досконалості, – вічні й привабливі для людства. Саме прагнення до них не тільки дозволило відродити Олімпійські ігри, а й зробило олімпійський рух винятково популярним явищем, що охоплює всі континенти і країни, свого роду феноменом суспільного життя світового співтовариства [1, 3].

Одним із основоположних принципів олімпійського руху є визначення олімпізму як «життєвої філософії, що звеличує та об'єднує в гармонійне ціле якості тіла, волі й розуму. Поєднуючи спорт з культурою та освітою, олімпізм прагне створити такий спосіб життя, який базувався б на радощах, здобутих через зусилля, освітніх цінностях доброго прикладу та повазі універсальних етичних принципів» [17, 18].

П'єр де Кубертен був упевнений у тому, що олімпізм намагається сконцентрувати в єдиному промені всі принципи, що сприяють досконалості людини... Культ зусилля, змагання на межі ризику, любов до батьківщини, благородство, дух лицарства, контакти з живописом і літературою – все це є фундаментом олімпізму [2, 9, 15, 25]. Його метою є становлення спорту на службу гармонійному розвитку людини для того, щоб сприяти створенню мирного суспільства, яке б піклувалося про збереження людської гідності [3, 20, 22].

Олімпізм для Кубертена як філософія життя був духовним розумовим і фізичним життєвим досвідом у постійних зусиллях людини досягти морального й інтелектуального підйому. Набагато випередивши свій час, він у думках і на ділі разом зі створенням Кафедри олімпійських наук у Ніцці виступив на захист навчання олімпізму [12, 23].

У розумінні виховних завдань олімпійського руху Кубертен орієнтувався передовсім на гуманістичну ідею необхідності гармонійного розвитку особистості. Ця ідея піднімається до платонівської та аристократичної тріади: музика, філософія і гімнастика, які розглядаються як фундаментальні елементи, що стосуються всіх аспектів існування людини, а також до давньогрецького ідеалу калокагатії (грецьке *kalokagathia* від *kalos* – прекрасний і *agatos* – добрий). Цей ідеал має на увазі таку прекрасну людину, для якої характерними є поєднання зовнішніх достоїнств із внутрішніми, духовними, моральними якостями, гармонія тіла і душі [21, 24].

П'єр де Кубертен замислювався над такою колізією, як олімпізм і щастя. Він говорив, що якби його запитали, як жити у злагоді з олімпійським духом, то першою умовою назвав би – бути щасливим. Але щастя, отримане від фізичних вправ, є результат двох невід'ємних елементів людського буття – тіла і духу. Розділення цих двох частин одного цілого на повністю незалежні фактори призводить до дисгармонії особистості, а тому ці два фактори повинні бути зведені в одне гармонійне ціле, щоб досягти рівноваги, яка досягнута у стародавній Олімпії [28].

Головним виховним завданням олімпійського руху ініціатор відродження сучасних Олімпійських ігор вважав формування в людині

гармонії через спорт. Він підкреслював, що олімпійський рух може стати школою виховання шляхетності і моральної чистоти, так само як фізичної витривалості і сили; формувати характер і зміцнювати моральну силу, а тому сприяти гармонійному розвитку людини [26].

Підкреслюючи, що без знань минулого ми не змогли б зрозуміти майбутнє, Кубертен висловлював надію на те, що історія реалізує всі інтелектуальні компоненти, у тому числі й олімпізм, котрий також належить історії. Він відмічав, що Олімпійські ігри мають педагогічний аспект, котрий як і у минулому, сфокусований на культурі молоді і колективної думки народів.

П'єр де Кубертен був першим педагогом, який звернув увагу на виховну роль олімпізму. Можливо, педагогічний напрям у нього був більше прив'язаний до, спорту, а головним засобом досягнення миру він вважав виховання високих моральних якостей особистості.

Спостереження свідчать, що первинні мотиви до занять спортом у дітей виникають через бажання підвищити свій авторитет серед однолітків за рахунок фізичної сили, красивої статури або навіть яскравої спортивної форми, а зовсім не через його соціальну значущість. Завдання педагогів полягає у тому, щоб ці мотиви, використовуючи ідеали і цінності олімпізму, перетворити у подальшому в соціально значуще прагнення до гармонійної досконалості – виховання людини як активного учасника суспільного життя.

Даний методичний посібник розрахований на вчителів загальноосвітніх навчальних закладів з метою впровадження олімпійської освіти в навчально-виховний процес школярів.

Процес інтеграції олімпійської освіти є складовою цілісного навчально-виховного процесу школи. Важливою особливістю його є комплексний підхід до формування гармонійно розвиненої особистості учня відповідно до загальнолюдських моральних цінностей та ідеалів олімпізму:

1. Формування ціннісних мотивів соціальної спрямованості спортивної, ігрової, навчальної, суспільно корисної діяльності.

2. Формування навичок організації спортивної, ігрової, навчальної, суспільно корисної діяльності, а також, взаємодопомоги, організованості, відповідальності за власні вчинки.

3. Формування і розвиток навичок інтелектуального і фізичного самовдосконалення: розширення світогляду через самоосвіту, самостійні заняття фізичною культурою і спортом, навички самоорганізації, самореалізації, визначення особистої життєвої позиції.

4. Виховання позитивних моральних якостей і фізичних здібностей у дитини як гідного громадянина будь-яких ланок суспільства: прагнення фізичної, духовної досконалості, дотримання норм загальнолюдської культури, цінностей олімпізму, ведення здорового способу життя.

Однією з умов ефективності впровадження олімпійської освіти є методична підготовка вчителя, отже, цей посібник має на меті надати вчителям базову інформацію для проведення навчально-виховних заходів.

Структура

Посібник базується на творі «Ода спорту», автором якої є П'єр де Кубертен – французький просвітитель, педагог, громадський діяч, ініціатор відродження сучасних Олімпійських ігор. Цей твір було представлено бароном П'єром де Кубертеном під псевдонімом на літературний конкурс, що проходив у рамках Ігор V Олімпіади 1912 р. у Стокгольмі. Назви окремих розділів «Оди спорту» глибоко символічні. Вони через поетичні форми відображають позитивний вплив спорту на всі аспекти гармонійного розвитку особистості людини. саме тому цей твір у далекому 1912 р. став переможцем конкурсу.

1. О, СПОРТ! ТИ – НАСОЛОДА!

Ти вірний, незмінний супутник життя.

Нашому духу і тілу ти щедро даруєш радість буття.

Ти – безсмертний.